

บทที่ 5

ความรับผิดของผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างทำของ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 428 บัญญัติว่า “ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างการทำางานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง”

An employer is not liable for damage done by the contractor to a third person in the course of the work, unless the employer was at fault in regard to the work ordered or to his instructions or to the selection of contractor.”

บทบัญญัติตามานี้มีที่มาจากการประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น มาตรา 716⁵² ซึ่งมีข้อความทำงานของเดียวกันอันเป็นหลักว่าผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดในผลลัพธ์เมิดที่ผู้รับจ้างทำลง โดยมีส่วนของข้อยกเว้นไว้แลกต่างกันในรายละเอียดเล็กน้อย กล่าวคือกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นบัญญัติข้อยกเว้นไว้ว่า “มิให้ใช้บังคับถ้าผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในคำสั่งหรือคำแนะนำที่ตนได้ให้ไว้” (This shall not apply if the person who placed the order was at fault in regard to the order or his instructions) ส่วนกฎหมายไทยบัญญัติว่า “เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ (at fault in regard to the work ordered) หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ (to his instruction) หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง (to the selection of the contractor)

จากบทบัญญัติตามมาตรา 428 เห็นว่ากฎหมายของหลักทั่วไปไว้ว่า “ผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดในกรณีที่ผู้รับจ้างได้ก่อความเสียหายขึ้นในระหว่างทำการงานที่จ้าง” นั้น ทั้งนี้ เพราะโดยลักษณะของสัญญาจ้างทำของ ผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิในการออกคำสั่งหรือบังคับบัญชาในการทำงานของผู้รับจ้าง ไม่มีสิทธิควบคุมวิธีการทำงานนั้นดังเช่นผู้เป็นนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน อย่างไรก็ตี ผู้ว่าจ้างอาจมี

⁵² “The person who placed the order for a work is not bound to make compensation for any damage caused to a third person by the contractor in the course of such work; this shall not apply if the person who placed the order was at fault in regard to the order or his instructions.”

ความรับผิดในความเสียหายที่ผู้รับจ้างก่อขึ้นได้ หากว่าตัวผู้ว่าจ้างเองเป็นผู้ผิดดังที่มาตรา 428 บัญญัติไว้

ความรับผิดของผู้ว่าจ้างตามมาตรานี้ ไม่ใช่เป็นความรับผิดเพื่อละเมิดซึ่งเกิดจากการทำการกระทำการของบุคคลอื่น⁵³ หากแต่เป็นความรับผิดในฐานะที่ตัวผู้ว่าจ้างเองเป็นผู้ผิด โดยมีผู้รับจ้างเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรง

ข้อสังเกต

กฎหมายนี้ได้กำหนดให้ผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง “รับผิดร่วมกัน” และนี้ได้กล่าวว่าผู้รับจ้าง “ทำละเมิด” หากแต่กฎหมายใช้คำว่า “...รับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้น...” ดังนั้น ความรับผิดของผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างตามมาตรานี้จึงมิได้เป็นความรับผิดร่วมกันแต่อย่างใด ผู้รับจ้างอาจต้องรับผิดโดยลำพัง โดยผู้ว่าจ้างไม่มีความผิดเดียว (ตามหลักทั่วไป) และหากผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิด (ตามข้อยกเว้น) ผู้รับจ้างอาจต้องรับผิดเพราเหตุละเมิด หรืออาจจะไม่มีความผิดเลยเพราะไม่มีการกระทำการอันเป็นละเมิดหรือเพราเหตุสุดวิสัยก็ได้

ตัวอย่าง ก. ว่าจ้าง ข. ให้สร้างบ้านบนที่ดินของ ก. หากว่าระหว่างทำการก่อสร้างนั้น ข. ประมาท เลินเล่อ ทำวัสดุสร้างบ้านตกหล่นไปถูกผู้ดี ข. ย่อมต้องรับผิดผู้นั้นโดยลำพัง ก. ในฐานะผู้ว่าจ้างไม่ต้องร่วมกันผิดด้วย (ตามหลักในมาตรา 428)

ตัวอย่าง ก. ว่าจ้าง ข. ให้สร้างบ้านบนที่ดินของ ก. (โดย ก. ไม่มีสิทธิ) หาก ข. ไม่ทราบโดยสุจริต ว่าที่ดินไม่ใช่ของ ก. การกระทำ ข. ย่อมไม่ละเมิด เพราะมิได้เป็นการกระทำโดยใจหรือประมาท เลินเล่อให้ ค. ได้รับความเสียหายนั้น ถือว่า ก. เป็นผู้ว่าจ้างที่เป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำการมาตรา 428 และถือว่าการกระทำการของ ก. เป็นการงมงายทำผิดกฎหมายให้ผู้อื่นเสียหายตามมาตรา 420

ตัวอย่าง ข้อเท็จจริงเช่นเดิม หากว่า ข. ไม่ทราบข้อความจริงโดยประมาทเลินเล่อ การกระทำการของ ข. ย่อมเป็นละเมิด ตามมาตรา 420 ขณะเดียวกัน ก. ก็มีความรับผิดค่วงในฐานะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำการมาตรา 428

⁵³ “เพจิตร ปุณณพันธ์, “ความรับผิดชอบของผู้ว่าจ้างทำของในมูละเมิดเป็นความรับผิดในการกระทำการของบุคคลอื่นหรือไม่” *วารสารนิติศาสตร์* ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 (2526) : 92.

และหาก ข. มีได้ประน้ำที่เดินเลือ แต่งใจช่วย ก. สร้างบ้าน ทั้งที่รู้อยู่ว่าเป็นการสร้างบ้านบนที่ดินของผู้อื่นโดยไม่ชอบ ความรับผิดชอบ ก. และ ข. เป็นความรับผิดชอบกัน เพราะเป็นการกระทำล้มเหลวร่วมกัน ตามมาตรา 432

โดยเหตุที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างเกิดขึ้นตาม “สัญญาจ้างทำงาน” ซึ่งมีความแตกต่างจากสัญญาจ้างแรงงาน จึงควรต้องศึกษาถึงลักษณะของสัญญาจ้างทำงานด้วย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 บัญญัติว่า “อันว่าจ้างทำงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงรับจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่กำหนดนั้น”

เห็นได้จากบทบัญญัติตามมาตรา 587 ว่าสัญญาจ้างทำงานคำนึงถึงความสำเร็จของงานที่จ้างโดยผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาสั่งการผู้รับจ้าง และผู้รับจ้างทำงานด้วยฝีมือ ความรู้ ความสามารถและใช้ดุลพินิจของตนเองในการทำงาน เมื่อผู้รับจ้างทำงานเสร็จก็จะได้ค่าจ้าง ถ้างานไม่เสร็จก็จะไม่ได้ค่าจ้าง สัญญาจ้างทำงานจึงแตกต่างกับสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งนายจ้างมีอำนาจสั่งให้ลูกจ้างปฏิบัติและลูกจ้างมีหน้าที่ต้องเชื่อฟังคำสั่งนั้น เพราะฉะนั้นจึงมีการกล่าวกันว่าสัญญาจ้างทำงานเป็นการขายความสำเร็จของงาน คือขายฝีมือ ขายความรู้และขายความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ตัวอย่าง เช่น จ้างให้วาดภาพ จ้างรถแท็กซี่ จ้างทำความสะอาด จ้างขนของ เป็นต้น การรับจ้างทำงานบางอย่าง เช่น ขับรถ ทำอาหาร ทำสวน อาจเป็นได้ทั้งจ้างแรงงานหรือจ้างทำงาน ทั้งนี้ต้องดูลักษณะของงานที่รับจ้าง ว่ามีลักษณะเป็นการ “จ้างทำงาน” หรือ “จ้างแรงงาน”

ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนระหว่างสัญญาจ้างทำงานและสัญญาจ้างแรงงาน

1. เรื่องการควบคุมการทำงาน การเป็นนายจ้างทำให้มีสิทธิในการควบคุมการทำงานของลูกจ้าง มีอำนาจให้การบังคับบัญชาสั่งให้ลูกจ้างทำงานอะไร ด้วยวิธีใดก็ได้ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและหน้าที่ศีลธรรม แต่สถานะของผู้ว่าจ้างนั้นจะผูกพันผู้รับจ้างเพียงแค่ “ผลสำเร็จของงาน” เท่านั้น ผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิควบคุมการทำงานหรือวิธีการทำงานของผู้รับจ้างเลย

2. ผลตอบแทนของสัญญา หากเป็นสัญญาจ้างแรงงาน สินจ้างที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้างนั้น ก็เพื่อตอบแทนการที่ลูกจ้างทำงานให้แรงงานให้ โดยงานที่ทำนั้นอาจเป็นผลสำเร็จหรือไม่ก็ได้

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงานที่นายจ้างสั่งให้ทำ ส่วนสัญญาจ้างทำของนั้น ผู้ว่าจ้างให้สินจ้างแก่ผู้รับจ้างเพื่อผลสำเร็จของงาน ผู้ว่าจ้างต้องการผลงานออกแบบมาเท่านั้น ส่วนจะสร้างผลงานโดยวิธีไหนไม่ใช่เรื่องที่ผู้ว่าจ้างจะเข้าเกี่ยวข้องได้ เพราะผู้รับจ้างมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างคำพิพากษาคดีวิกฤต

ฎ. 1982/2522 จำเลยจ้าง พ. ไปรษณีย์ครองจำเลยคืน พ. จ้าง น. ไปรษณีย์ฝ่ายหนึ่ง ความสำเร็จของงานเป็นวัตถุประสงค์ของสัญญา สัญญาระหว่างจำเลยกับ พ. เป็นการจ้างทำของ จำเลยกับ น. ไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อ กัน น. ขับรถที่ยืมมาส่ง พ. ระหว่างทางได้ชนรถโขกเสียหาย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบโขก

ฎ. 02502/2523 จำเลยที่ 1 รับจ้างล้างและเฝ้ารถซึ่งจอดอยู่ริมถนนอันเป็นที่ซึ่งคนเดินทางอยู่ด้วย โดยเจ้าของรถไม่ได้มายกเว้นแต่อย่างใด คงต้องการแต่ผลสำเร็จของงาน คือ ความสะอาดและความคงอยู่ของรถ จึงเป็นการจ้างทำของมิใช่เป็นการจ้างแรงงาน จำเลยที่ 1 มิใช่ลูกจ้างของเจ้าของรถ เมื่อนำรถไปขับโดยพลการชนถูกรถยนต์กันอื่นขับชนด้วยความประมาทของจำเลยที่ 1 แล้ว ไปชนโขกน้ำดื่มน้ำ เจ้าของรถจึงไม่ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ 1 ด้วย

ฎ. 2057/2530 จำเลยที่ 2 และที่ 3 ทำสัญญากับ กทม. จำเลยที่ 1 รับจ้างปรับปรุงถนน การปรับปรุงถนนดังกล่าว จำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้ทำทางเบียงไว้แต่ไม่ได้ตั้งไฟสัญญาณให้มองเห็นในเวลากลางคืน ผู้ด้วยขับรถยนต์มาตามปกติถึงบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งมีคนมาก จึงชนเก้าอี้กลางถนนถึงแก่ความตายทันที ดังนี้เป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยฝ่ายเดียว จำเลยที่ 1 ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ 2 และที่ 3 จะอ้างว่าจำเลยที่ 2 ยังไม่ได้ส่งมอบงาน หรืออ้างว่าเป็นผู้ว่าจ้างไม่ต้องร่วมรับผิดในความเสียหายต่อนักคดีภายนอก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 428 ไม่ได้ เพราะตนมีหน้าที่จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกและทางระบายน้ำ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 มาตรา 66(2)

เมื่อสัญญาจ้างทำของค่านั่นถึงความสำเร็จของงาน ซึ่งผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาสั่งการ หลักของมาตรา 428 จึงมีว่า “ผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดในผลแห่งความเสียหายที่ผู้ว่าจ้างก่อให้เกิดขึ้น”

อย่างไรก็ตามความรับผิดชอบผู้ว่าจ้างอาจเกิดขึ้นได้ ถ้าข้าช้อกเว้น 3 ประการที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ

1. ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในส่วนของการงานที่สั่งให้ทำ
2. ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในคำสั่งที่ผู้ว่าจ้างได้ให้ไว้
3. ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในการเลือกหาผู้รับจ้าง

● ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ

หมายถึงงานที่ทำนั้นโดยสภาพแล้วเป็นการทำกระเมิด เมื่อผู้ว่าจ้างสั่งให้ทำการงานนั้น ไม่ว่าจะสั่งโดยจงใจหรือประมาทเลินเลือกตาม ผู้ว่าจ้างก็ต้องรับผิดในผลนั้น

ฎ. 940/2501 จ้างผู้รับเหมาตอกเสาเข็ม ทำให้ตึกห้างเคียงเสียหาย ผู้ว่าจ้างต้องรับผิด เพราะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ

ฎ. 447/2514 ผู้ว่าจ้างสั่งผู้รับจ้างให้ทำการก่อสร้างอาคารไปตามแบบแปลนที่ว่าจ้างได้ยื่นไว้ต่อเทศบาล และเทศบาลได้อนุญาตแล้วนั้น เป็นคำสั่งกำชับให้ปฏิบัติตามสัญญาจ้างระหว่างผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้าง ไม่เป็นคำสั่งที่เกี่ยวกับการทำการก่อสร้างอาคารของผู้รับจ้าง เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้ว่าจ้างเป็นผู้สั่งให้ผู้รับจ้างตอกเสาเข็มด้วยเครื่องจักรอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การตอกเสาเข็มจึงเป็นการกระทำการของผู้รับจ้างเอง ผู้ว่าจ้างจึงไม่ต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

ฎ. 118/2528 จำเลยผู้ว่าจ้างสั่งให้จำเลยร่วมผู้รับจ้างตอกเสาเข็มตามแผนผังในแบบแปลนที่กรุงเทพมหานครอนุญาต โดยจำเลยไม่ทำหน้าที่เข้าควบคุมการตอกเสาเข็มของจำเลยร่วม ถือว่าเป็นคำสั่งให้จำเลยร่วมปฏิบัติตามสัญญา นิใช้คำสั่งเดียวกับการตอกเสาเข็ม ซึ่งเป็นหน้าที่ของจำเลยร่วมที่จะต้องใช้วิทยาการและความระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด เมื่อมีการตอกเสาเข็มของจำเลยร่วมก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ให้ไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 428

● ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในคำสั่งที่ผู้ว่าจ้างได้ให้ไว้

หมายความว่างานที่จ้างนั้นโดยสภาพแล้วไม่เป็นกระเมิด แต่มีเหตุลักษณะเกิดขึ้นเนื่องจากคำสั่งของผู้ว่าจ้าง

ตัวอย่าง จ้างให้ขับรถไปส่งปลายทาง เห็นว่าโดยสภาพของการขับรถรับจ้างไม่เป็นการละเอียดแต่ถ้าหากว่าผู้ว่าจ้างสั่งให้ผู้รับจ้างขับรถเร็ว ๆ เพื่อที่จะได้ถึงจุดหมายปลายทางโดยเร็ว และผู้รับจ้างขับรถเร็วตามคำสั่งของผู้ว่าจ้าง รถจึงชนผู้อื่นบาดเจ็บ เช่นนี้เห็นว่าเหตุผลเมดิคเกิดขึ้น เพราะจาก การที่ผู้ว่าจ้างมีคำสั่ง ผู้ว่าจ้างจึงต้องรับผิดตามมาตรา 428 ผู้รับจ้างก็ต้องรับผิดตามมาตรา 420 ด้วย
ฎ. 1975/2528 กรมทางหลวงจำเลย มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการซ่อมแซม ก่อสร้างบำรุงรักษาถนนที่เกิดเหตุ ย่อมมีหน้าที่ที่ควบคุมจัดให้มีเครื่องหมายและสัญญาณจราจรในบริเวณก่อสร้าง ซ่อมแซมถนน แม้จะจัดให้บริษัทรับเหมาติดตั้งเครื่องหมายและสัญญาณจราจรขึ้นให้ถูกต้อง ถ้ามิได้ติดตั้งให้ถูกต้องแล้วจำเลยย่อมต้องรับผิดต่อผู้เสียหายด้วย

● ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในการเลือกหาผู้รับจ้าง

หมายถึงงานที่จ้างให้ทำนั้นโดยสภาพและคำสั่งของผู้ว่าจ้างไม่เป็นละเอียด แต่มีความเสียหายแก่ผู้อื่นเกิดขึ้น เพราะผู้รับจ้างเป็นผู้ก่อให้เกิด และเหตุที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก การเลือกหาผู้รับจ้างไม่เหมาะสมกับสภาพงาน

ตัวอย่าง ก. จ้าง ข. มาสร้างบ้านให้คน โดยไม่สืบถึงความสามารถในการสร้างบ้าน แต่จ้าง เพราะเห็นว่าค่าแรงถูกมาก pragkwaw ข. ไม่มีความสามารถพอที่จะสร้างได้ บ้านจึงพังลงไปถูกบ้านผู้อื่นเสียหาย เช่นนี้ ก. ต้องรับผิด เพราะ ก. เป็นผู้ผิดในการเลือกหาผู้รับจ้าง ส่วน ข. ก็ต้องรับผิดด้วย เพราะกระทำการอันเป็นละเอียดโดยประมาทเดินเลื่อน ตามมาตรา 420

ฎ. 851/2522 นิติบุคคลจ้างจำเลยที่ 2 ดำเนินการก่อสร้างตามแบบแปลน ถือได้ว่านิติบุคคลเป็นผู้เลือกหาผู้รับจ้าง การก่อสร้างด้องเป็นไปตามการงานที่นิติบุคคลตั้งให้ทำ นิติบุคคลต้องรับผิดในละเอียดตามมาตรา 428

ฎ. 1009/2522 จำเลยจ้างผู้รับเหมา ก่อสร้างตึก ความเสียหายแก่ตึกของโจทก์เกิดจากการตอกเสาเข็มในการก่อสร้างตึกของจำเลย จำเลยเป็นผู้รับจ้างและการก่อสร้างด้องเป็นไปตามการงานที่จำเลยสั่งให้ทำตามข้อบังคับในสัญญาจ้าง จำเลยต้องรับผิดในความเสียหายของโจทก์ที่เกิดขึ้นจากการตอกเสาเข็ม

ฎ. 368/2518 ผู้ว่าจ้างต้องรับผิดในกรณีที่จ้างผู้รับเหมาปูถูกตึกอกเสาเข็มทำให้ตึกหักเสียหาย โดยการเลือกหาผู้รับจ้างในการงานที่ผู้ว่าจ้างสั่งให้ทำ การจ้างนี้จำเลย 3 คนกับนาย ข. ต่างคน

ต่างจ้างผู้รับเหมาปลูกตึกคนละหลัง จำเลยไม่ต้องรับผิดร่วมกับนาย ฯ. แต่รับผิดเพียงคนละ 1 ใน 4 ของค่าเสียหาย 30,000 บาทที่ศาลมีกำหนด

ฎ.-1289/2522 จำเลยจ้างเหมาต่อเติมอาคาร การต่อเติมไม่ได้รับอนุญาตจากเทศบาลไม่เป็นการล่วงสิทธิของโจทก์ซึ่งอยู่ห้องติดกัน ลูกจ้างของผู้รับจ้างทำโดยประมาทเลินเล่อป่าอย่างเหยียบปูนตกลงบนหลังคา 朗 และท่อน้ำฝนล้มลงมาเป็นภัยหนักสืบที่ขายในร้านของโจทก์ ไม่ปรากฏว่าจำเลยผู้รับจ้างเป็นผู้ดัดแปลงงานที่สั่งให้ทำหรือในคำสั่งให้ไว้หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง จำเลยไม่ต้องรับผิดร่วมกับผู้รับจ้าง

ข้อสังเกต

ความรับผิดชอบผู้รับจ้างตามมาตรา 428 นี้ กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้เกิดสิทธิໄลีเบี้ย และไม่ได้บัญญัติให้ผู้รับจ้างร่วมรับผิดกับผู้รับจ้างแต่อย่างใด ดังนั้นหากผู้รับจ้างได้ชดใช้ค่าเดินทางเดินทางไปแก่ผู้เสียหายไปแล้ว ก็จะนำมาตรา 426 มาใช้บังคับไม่ได้ นั่นก็คือจะໄลีเบี้ยผู้รับจ้างไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าการกระทำของผู้รับจ้างและผู้รับจ้างเข้าลักษณะเป็นการร่วมกันทำละเมิดตามมาตรา 432 วรรคแรก ความรับผิดชอบผู้รับจ้างกับผู้รับจ้างก็จะเป็นลูกหนี้ร่วม ซึ่งผู้รับจ้างก็มีสิทธิร้องขอให้ผู้รับจ้างแบ่งส่วนความรับผิดໄลีโดยอาศัยมาตรา 432 วรรคสาม

คำตามท้ายบท

ข้อ 1. อ้างจ้างโอิงให้ไปติดตามยึดรถบันต์ของอีกคนจากเอียดผู้เช่าซื้อ ซึ่งผิดบังค์ไม่ชำระค่าเช่า โอิงจึงจ้างอ้วนและผลตำราจอมให้ไปติดตามยึดรถบันต์อีกต่อหนึ่ง เมื่อยึดรถบันต์ได้แล้วอ้วนได้ขับรถบันต์ที่ยึดมาได้พร้อมกับผลตำราจอมเพื่อนำส่งมอบให้โอิง แต่ด้วยความประมาทเลินเล่ออ้วนได้ขับรถบันต์ชนรถของขาวได้รับความเสียหาย ขาวจะฟ้องร้องผู้ใดให้รับผิดในทางละเมิดได้บ้าง

ลงค่าตอบ

หลักกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420, 428

วินิจฉัย สัญญาระหว่างอีกคนโอิง โอิงกับอ้วน และผลตำราจอม เป็นสัญญาจ้างทำของ เพราะความสำเร็จของงานเป็นวัตถุประสงค์ของสัญญา โดยเหตุนี้เมื่ออ้วนผู้รับจ้างทำละเมิด โอิงผู้รับจ้างจึง

ไม่ต้องร่วมรับผิด กรณีไม่ปรากฏว่าโ่อร์มีส่วนผิดในการเลือกหาผู้รับจ้าง หรืองานที่จ้างเป็นลงทะเบียนแต่อย่างใด อ้วนจึงต้องรับผิดตามคำพูด ส่วนผลคำตรวจพอมนั้นข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีส่วนผิด หรือประมาทเลินเล่อประการใด พลตำรวจน้อมจึงไม่ต้องรับผิด

อ้างมิได้มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับอ้วนและผลคำตรวจพอม เพราะอ้างมีสัญญาจ้างกับโอยเท่านั้น อีกซึ่งไม่มีต้องรับผิดใด ๆ ขาวจึงฟ้องร้องให้อ้วนรับผิดทางละเมิดได้เพียงผู้เดียว (ฎีกาที่ 1982/2522)

ข้อ 2. หนุ่ยเป็นลูกจ้างของนก ทำหน้าที่เป็นยานรักษารถพัสดุ ขณะที่อยู่ระหว่างหนุ่ยได้รับจ้างล้างรถและเฝ้ารถให้กับผู้ที่มาจอดรถที่บริเวณหน้าบ้านของนกด้วย โดยนกก็ทราบแต่ไม่ได้ว่ากล่าวและนี้ได้เข้าเกี่ยวข้องแต่อย่างใด วันเกิดเหตุน้อยให้หนุ่ยเฝ้ารถและล้างรถให้ เมื่อสักครู่เสร็จหนุ่ยได้ขับรถของน้อยเพื่อนำเข้าจอดในที่เดิม และด้วยความประมาทเลินเล่อของหนุ่ยทำให้รถชนกับรถชนต์ของต้ม ทำให้รถชนต์เสียหายทั้งสองคัน ให้ท่านวินิจฉัยว่าผู้ใดต้องรับผิดชอบในความเสียหายนี้

ลงคำตอบ

หลักกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และ 425 และ 428

วินิจฉัย หนุ่ยขับรถด้วยความประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์ของต้ม และทรัพย์สินของน้อย หนุ่ยจึงต้องรับผิดชอบให้ค่าสิน ใหม่ทดแทนฐานละเมิดต่อต้ม และน้อย ตามมาตรา 420

แม้ว่านกเป็นนายจ้างของหนุ่ย ก็ไม่ต้องรับผิดชอบหนุ่ย ตามมาตรา 425 เพราะหนุ่ยมิได้กระทำการที่จ้าง

ส่วนน้อยเป็นผู้ว่าจ้างให้หนุ่ยล้างรถและเฝ้ารถ ซึ่งเป็นลักษณะของการจ้างทำงาน ผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดในความเสียหายที่ผู้รับจ้างก่อให้เกิดขึ้น ตามมาตรา 428 เพราะน้อยไม่ได้เป็นผู้ผิดในส่วนของการงานที่สั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง และแม้ว่าน้อยจะเป็นเจ้าของรถชนต์ น้อยก็ไม่ต้องรับผิดด้วยอยู่ดี